

Warszawa, 13-05-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Zespół Prawa Cywilnego

IV.053.5.2024.AK

Szanowny Panie,

w odpowiedzi na Pana petycję z dnia 17 kwietnia 2024 r., działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. , poz. 1058) oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870), uprzejmie przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Odnosząc się do wniosku o zbadanie projektu ustawy o „kredycie mieszkaniowym #naStart” (numer w Wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: UA4) uprzejmie informuję, że Rzecznik obecnie uznaje za przedwczesną szczegółową ocenę tego projektu z punktu widzenia ochrony praw i wolności obywatelskich z uwagi na fakt, że projekt ten znajduje się na bardzo wstępnym etapie rządowego procesu legislacyjnego i jego kształt do czasu przyjęcia przez Radę Ministrów i skierowania do laski marszałkowskiej może podlegać zmianom.

Przedmiotowy projekt przekazany został do konsultacji publicznych 89 podmiotom w celu zgłoszenia uwag i postulatów i wypracowania jego ostatecznego kształtu, który przyjmie Rada Ministrów i skieruje do Sejmu RP. Zgodnie z regulaminem pracy Rady Ministrów zasadą jest przeprowadzenie procesu konsultacji publicznych, który to

proces jest nakierowany na pozyskanie stanowisk podmiotów spoza sektora organów i instytucji państwowych. O doborze tych podmiotów decydują m.in. skutki społeczno-gospodarcze projektowanych rozwiązań.

Rzecznik z oczywistych w/w względów nie został włączony w ten etap procesu legislacyjnego. Dlatego też w/w projekt nie został przekazany Rzecznikowi do konsultacji.

Jednocześnie w/w projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania: Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesowi Krajowego Zasobu Nieruchomości, Prezesowi Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego, Prezesowi Narodowego Banku Polskiego i kilku innym wybranym podmiotom i organom adm. publicznej.

Wymaga wyjaśnienia, że Rzecznik jest konstytucyjnym organem, który stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, w tym również na straży realizacji zasady równego traktowania. W sprawach o ochronę wolności i praw człowieka i obywatela Rzecznik bada, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji tych wolności i praw, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej. Podejmuje działania, gdy stwierdzi, że doszło do naruszenia praw i wolności obywatelskich. Rzecznik – z woli ustawodawcy – nie uczestniczy w procesie legislacyjnym, a więc nie posiada inicjatywy legislacyjnej, nie kreuje (w tym przypadku) polityki mieszkaniowej i nie decyduje o kształcie przyjmowanych rozwiązań prawnych.

Rzecznik jest organem ochrony prawnej, który w trybie opiniowania (o ile wnioskodawca projektu zdecyduje o przekazaniu projektu również Rzecznikowi uznając, że dotyczy on praw i wolności obywatelskich), ale przede wszystkim w trybie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, może w związku z rozpatrywanymi sprawami przedstawiać właściwym organom, organizacjom i instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony wolności i praw człowieka i obywatela. Rzecznik może również występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących wolności i praw człowieka i obywatela.

Z w/w kompetencji ustawowych Rzecznik aktywnie korzysta. Od wielu lat kolejni Rzecznicy sygnalizują właściwym organom władzy państwowej problemy w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych obywateli, których źródłem jest m.in. brak

odpowiedniej polityki mieszkaniowej. Informacje o działaniach Rzecznika publikowane są na stronie internetowej: www.rpo.gov.pl

Pragnę zapewnić, że Rzecznik, mimo, że nie uczestniczy w procesie legislacyjnym, na bieżąco monitoruje przebieg prac legislacyjnych, również nad w/w projektem, jak też analizuje skargi obywateli wpływające do Rzecznika na przewidziane w nim rozwiązania.

Biorąc pod uwagę skargi obywateli Rzecznik w dniu 26 kwietnia 2024 r. skierował do Ministra Rozwoju i Technologii wystąpienie generalne, w którym przedstawił uwagi, zastrzeżenia i obawy obywateli skierowane do Rzecznika, w tym także te dotyczące ustalonego kryterium wieku. Jednocześnie Rzecznik zwrócił się do Ministra z prośbą o analizę zgłoszonych uwag i zastrzeżeń Wnioskodawców oraz przedstawienie stanowiska w tym zakresie.

Niezależnie powyższego oczekiwania dotyczące wprowadzenia innych, bardziej adekwatnych do potrzeb i korzystnych rozwiązań niż zaproponowane w projekcie i uwagi krytyczne oraz postulaty w tym zakresie mogą być zgłaszane przez obywateli również bezpośrednio organowi odpowiedzialnemu za treść projektowanej ustawy tj. Ministrowi Rozwoju i Technologii.

Jednocześnie warto mieć na uwadze, że w Ministerstwie Rozwoju i Technologii rozpatrywana jest petycja 13/2024 w sprawie „podwyższenia wieku uprawniającego do kredytu 0 proc. (państwowego) dla tzw. singli”.

Z poważaniem

Kamilla Dołowska

Dyrektor Zespołu

/-wydano i podpisano elektronicznie/